

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/172/2022
Identifikačné číslo spisu:	8212205079
Dátum vydania rozhodnutia:	31.07.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8212205079.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. Y., F., T. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Svätoslavom Vaškom, Bardejov, Baštová 5/A, proti žalovaným: 1/ H. A., F., T. T. XXXX/XX, 2/ A. Y. A., F., T. T. XXXX/XX, 3/ K. A., F., T. T. XXXX/XX, za účasti intervenienta na strane žalovaných KOOPERATÍVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00585441, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 3C/80/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 15. februára 2022 sp. zn. 19Co/4/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 15. februára 2022 sp. zn. 19Co/4/2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Bardejov (ďalej aj „súd prvej inštancie“, alebo „prvoinštančný súd“) z 23. septembra 2020, č.k. 3C/80/2012-307, ktorým zamietol žalobu (výrok I.) a žalovaným 1/ až 3/ (ďalej aj „žalovaní“) a intervenientovi na strane žalovaných nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí po skutkovej stránke vychádzal zo zistenia, že žalobca sa žalobou domáhal náhrady škody voči pôvodne žalovaným, a to 1/ Kúpeľno - liečebný ústav Ministerstva vnútra SR, Družba Bardejov, Bardejovské Kúpele, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného 1/ Sociálna poisťovňa - ústredie, Bratislava, 29. augusta 8-10, pobočka Bardejov; 2/ R. U., narodený XX. Y. XXXX, F., I. 6, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného 2/ Slovenská kancelária poisťovateľov, Bratislava, Trnavská cesta 82, zastúpený Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Bratislava, Dostojevského rad 4, a 3/ JUDr. H. A., advokát, L., V. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného 3/ KOOPERATÍVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, z dôvodu že dňa 19. mája 2000 mal ako zamestnanec žalovaného 1/ pracovný úraz pri dopravnej nehode, ktorú zavinil vodič iného motorového vozidla R. U. - žalovaný 2/, ktorý riadil motorové vozidlo po požití alkoholických nápojov s množstvom 2,45-2,53 ‰ alkoholu v krvi. Žalobca utrpel pri dopravnej nehode

vážne zranenia.

1.2. Počas trestného konania voči žalovanému 2/ žalobcu ako poškodeného zastupoval žalovaný 3/ na základe plnej moci z 19. augusta 2020. V trestnej veci vedenej pod sp. zn. 3T/100/2003 bol ako poškodený odkázaný na konanie v občianskoprávných veciach. Po rozhodnutí súdu v trestnej veci žalovaný 3/ začal oddaľovať spoločné stretnutia, žalobu o náhradu škody nepodal a tak subjektívna premlčacia doba pre uplatnenie žalobcovho nároku uplynula 04. mája 2006. Nepodaním žaloby došlo k premlčaniu jednotlivých nárokov, a to aj na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia. Konaním žalovaného 3/ vznikla žalobcovi škoda. Bolo mu vyplatené iba základné bodové odškodnenie za bolesť vo výške 72.000 Sk a za sťaženie spoločenského uplatnenia mu bolo vyplatených 81.000 Sk. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 11. apríla 2001 bol žalobca uznaný invalidným. Vzhľadom na následky dopravnej nehody, keď mal 46 rokov a vzhľadom na následné obmedzenia v živote a vo všetkých oblastiach, žiadal zvýšiť odškodnenie titulom mimoriadneho zvýšenia bolestného na sumu 12.492,53 eura a titulom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia na sumu 20.165,31 eura na zaplatenie ktorých navrhol zaviazat' žalovaných 1/ až 3/ a to spoločne nerozdielne. Uplatnil si aj nárok na náhradu trov konania.

1.3. Po právoplatnom zamietnutí žaloby vo vzťahu k pôvodne žalovaným 1/ a 2/ z dôvodu uplatnenej námietky premlčania bolo konanie o nároku žalobcu voči pôvodne žalovanému 3/ advokátovi JUDr. H. A. konanie vylúčené na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 3C/80/2012. Potom, čo pôvodne žalovaný advokát JUDr. H. A. zomrel, do konania vstúpili jeho dedičia, a to manželka H. a dcéry A. a K., s ktorými súd pokračoval v konaní.

1.4. Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania a vec právne posúdil podľa ustanovení § 22 ods. 1; § 23; § 31 ods. 1; § 33b ods. 1; § 100 ods. 1; § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka; § 13 ods. 2 a 3 zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii v znení účinnom v čase udelenia plnomocenstva; § 18 ods. 1 a 2; § 26 ods. 1 až 4 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení iných zákonov v znení k 23. decembru 2008 a k 03. januáru 2012 (ďalej len „zákon č. 586/2003 Z.z."); § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene ďalších zákonov; § 7 ods. 1 až 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení účinnom od 01. apríla 1999 do 31. júla 2004 uviedol, že za primárne považoval zaoberať sa námietkou premlčania nároku žalobcu vznesenou stranou žalovaných a intervenientom na strane žalovaných poukazujúc na R/29/1983. Prvoinštančný súd ustálil okamihy začiatku plynutia premlčacej doby pri škode posudzovanej z hľadiska § 26 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii. Uviedol, že v danom prípade rozsah nároku na náhradu škody voči advokátovi je totožný s nárokom žalobcu, ktorý si uplatnil voči pôvodne žalovanému 1/ a žalovanému 2/ titulom zvýšenia odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ považoval za nepochybné, že tento nárok je nárokom na náhradu škody na zdraví. Avšak z hľadiska možnej zodpovednosti advokáta za spôsobenú škodu porušením právnych povinností nemožno naznačenú škodu kvalifikovať ako škodu na zdraví, ale ako škodu spôsobenú pri výkone advokácie.

1.5. Zodpovednosť advokáta za spôsobenú škodu žalobca odvodzoval od plnomocenstva z 19. augusta 2000, ktoré podľa jeho názoru bolo udelené generálne, teda nielen na úkony trestného konania, ale aj na ďalšie právne úkony vrátane podania žaloby o náhradu škody voči pôvodným žalovaným 1/ a 2/. Žalobca v rámci svojho výsluchu potvrdil, že bol presvedčený, že plná moc bola udelená na všetko. Naopak, advokát v písomnom vyjadrení doručenom súdu dňa 03. mája 2012 uviedol, že žalobcovi poskytol právne služby len v trestnom konaní a skončením trestnej veci skončil aj ich právny vzťah.

1.6. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že je potrebné rozlišovať dohodu o plnej moci (dohodu o zastúpení) a plnú moc. Dohoda o plnej moci je často súčasťou mandátnej zmluvy. Mandátna zmluva ako dvojstranný právny úkon je úpravou vnútorného vzťahu mandanta a mandatára. Mandatár však vo vzťahu k tretím osobám konaná na základe plnej moci, ktorá je vo vzťahu k tretej osobe určujúca. Pre vymedzenie rozsahu oprávnení splnomocnenca konať za splnomocniteľa je rozhodujúcim iba obsah plnej moci. Plná moc môže byť z hľadiska rozsahu splnomocnencovho oprávnenia všeobecná (generálna), ktorá oprávňuje zástupcu (splnomocnenca) ku všetkým právnym úkonom, alebo špecifická (špeciálna), obmedzujúca sa iba na niektoré právne úkony alebo len na jeden právny úkon. Na základe uvedeného súd prvej inštancie uzavrel, že v konaní nebolo preukázané, že žalobca a advokát uzavreli medzi sebou mandátnu zmluvu. V tejto súvislosti uviedol, že žalobca odvíjal svoj nárok z plnomocenstva, ktoré bolo koncipované všeobecne s dovetkom „najmä ho splnomocňujem ako zástupcu poškodeného". Doslovným gramatickým výkladom slova „poškodený" je, podľa názoru prvoinštančného súdu,

potrebné rozumiť osobu, ktorá utrpela ujmu. Pojem „poškodený“ používa vyhláška č. 32/1965 Zb. (napr. § 5, § 6), Občiansky zákonník (napr. § 106 ods. 1), ale aj zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdom (Trestný poriadok) účinný k 19. augustu 2000 (napr. § 43).

1.7. Prvoinštančný súd vyložil obsah plnomocenstva z 19. augusta 2020 s poukazom na povinnosť advokáta podľa § 18 ods. 1 z. č. 586/2003 Z.z. v znení účinnom v čase právoplatného skončenia trestného konania, t. j. 04. mája 2004, podľa ktorého je advokát povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. V danom prípade medzi stranami nebolo sporné, že žalovaný advokát v trestnom konaní riadne chránil a presadzoval práva a záujmy žalobcu. Uplatnil riadne jeho nárok ako poškodeného na náhradu škody v trestnom konaní, čo vyplývalo z odôvodnenia rozsudku sp. zn. 3T/100/2003 z 26. marca 2004. Tiež bolo nesporným a nepochybným, že žalobca bol so svojim nárokom odkázaný na konanie vo veciach občianskoprávných. Prvoinštančný súd poukázal na to, že trestné konanie a občianskoprávne konanie sú konaniami odlišnými. Nenadväzujú bez ďalšieho na seba a ani nesplývajú do jedného konania. Ich „prepojenie“ bolo možné len na základe návrhu osoby oprávnenej (poškodenej). S poukazom na § 18 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z.z. v čase, keď žalobca bol ešte „v lehote“ na podanie žaloby, bol advokát povinný sa riadiť pokynmi klienta. Žiaden pokyn žalobcu vo vzťahu k žalovanému advokátovi, aby podal civilnú žalobu a uplatnil tak voči žalovaným 1/ a 2/ nárok žalobcu na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, nebol počas plynutia premĺčacej doby (od mája 2004 do mája 2006) preukázaný. Žalobca kontaktoval advokáta v lete 2008, teda po uplynutí viac ako štyroch rokov od právoplatného skončenia trestného konania. Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie nemal preukázané porušenie povinností advokáta súvisiace s výkonom advokácie, ktorý je jedným z troch predpokladov, ktorý musí byť splnený súčasne s ostatnými dvomi (škoda a príčinná súvislosť medzi konaním advokáta a vzniknutou škodou), aby bolo možné konštatovať úspešnosť žaloby o náhradu škody voči advokátovi; preto žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Konštatoval, že žalované boli v spore v celom rozsahu úspešné, avšak trovy konania si nežiadali priznať, preto im súd náhradu trov konania nepriznal. Pokiaľ ide o trovy konania intervenienta na strane žalovaného, v jeho prípade súd aplikoval § 257 OSP.

2. Odvolací súd na odvolanie žalobcu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. V dôvodoch svojho rozhodnutia sa v celom rozsahu s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Konštatoval, že v priebehu odvolacieho konania neboli odvolateľom predložené také relevantné argumenty, ktoré by preňho mohli privodiť priaznivejšie rozhodnutie. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie označil za zákonné, spĺňajúce požiadavky pre takéto rozhodnutie v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím dôvodom uviedol, že v spore nebolo preukázané, aby konaním resp. nekonaním pôvodného žalovaného, ako právneho zástupcu žalobcu v trestnom konaní vedenom pred Okresným súdom Bardejov, došlo k vzniku škody, za ktorú by mal pôvodne žalovaný 3/ žalobcovi zodpovedať. Odvolací súd sa plne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že uvedená skutočnosť, ktorá jediná mohla založiť zodpovednosť advokáta za škodu žalobcu, v konaní nebola preukázaná. Ak odvolateľ tvrdil, že súd mal vykladať „plnomocenstvo“ podľa jeho obsahu, odvolací súd k tomu uviedol, že z obsahu plnomocenstva nevyplýva, aby toto bolo udelené aj na podanie žaloby v civilnom konaní. Ani to, že trestným rozsudkom bol žalobca odkázaný so svojim nárokom na mimoriadne zvýšenie odškodnenia na konanie vo veciach občianskoprávných nezakladá automaticky povinnosť advokáta na podanie takejto žaloby bez riadnej plnej moci. Odvolací súd ako vecne správne potvrdil aj rozhodnutie vo výroku o trovách konania, ktoré bolo závislým výrokom a vo vzťahu ku ktorému odvolateľ ani neprodukoval žiadnu relevantnú odvolaciu argumentáciu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z dôvodu uvedeného v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

3.1. Žalobca namietal nesprávne právne posúdenie súdov nižších inštancií a síce, že advokát JUDr. H. A.

neporušil svoje povinnosti súvisiace s výkonom advokácie, pretože plnomocenstvo z 19. augusta 2020, ktoré udelil žalobca advokátovi, bolo udelené len pre trestné konanie a advokát nebol osobitne splnomocnený na podanie žaloby o náhradu škody titulom mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Poukázal na konštantnú judikatúru v uvedenom smere, týkajúcu sa rozsahu udeleného plnomocenstva splnomocniteľom splnomocnencovi a jeho výkladu, napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2015 sp. zn. 2MCdo/8/2014, ďalej z 30. júna 2008 sp. zn. 1Obo/37/2008, tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2008 sp. zn. 3MCdo/4/2007; obdobne aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2008 sp. zn. 2MCdo/12/2007 resp. v daňových konaniach pod sp. zn. 4Sžfk/24/2018 z 02. júla 2019, sp. zn. 3Sžf/59/2014 z 25. mája 2016, sp. zn. 6Sžf/25/2013 z 26. februára 2014. Žalobca na základe vyššie citovaných rozhodnutí mal za to, že plnomocenstvo ním udelené advokátovi nebolo nijako obmedzené iba na zastupovanie v trestnom konaní.

3.2. Žalobca taktiež nesúhlasil so záverom odvolacieho súdu v bode 23., druhá veta rozsudku, že v konaní bolo nepochybne preukázané, že medzi žalobcom a pôvodne žalovaným advokátom JUDr. H. A. existovala dohoda o poskytnutí právnych služieb a to na základe plnomocenstva z 19. augusta 2000, ktorým žalobca splnomocnil JUDr. H. A. na zastupovanie v trestnom konaní ako poškodeného. Podľa žalobcu toto zistenie odvolacieho súdu nebolo nepochybne preukázané, s poukazom na to, že plnomocenstvo nebolo nijako obmedzené - ani obmedzené na zastupovanie v trestnom konaní. Práve naopak pri použití extenzívneho/rozširujúceho výkladu by išlo o generálne (všeobecné) plnomocenstvo na zastupovanie vo všetkých právnych úkonoch, v ktorých by bol žalobca poškodeným. V konaní nebolo preukázané, aby advokát mal zastupovať žalobcu iba v trestnom konaní, jediné písomné vyjadrenie žalovaného advokáta v súdnom konaní z 03. mája 2012 spísaného do dvoch jednoduchých viet nemôže podľa žalobcu prevážiť nad všetkým ústnymi aj písomnými dôkazmi žalobcu ani nepochybne preukázať, že advokát bol splnomocnený iba na zastupovanie v trestnom konaní.

3.3. Dovolateľ považoval za nesprávne zistenia odvolacieho súdu (v bode 23., tretia veta rozsudku), že nie je možné bez všetkého vyvodiť, že JUDr. H. A. mal podať žalobu aj v civilnej veci na náhradu škody voči pôvodne žalovaným 1/ a 2/ a to čo do nároku žalobcu na mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženie spoločenského uplatnenia v súvislosti s poškodením zdravia žalobcu, ktoré utrpel pri dopravnej nehode dňa 19. mája 2000, ktorú spôsobil pôvodne žalovaný 2/ ako vodič pod vplyvom alkoholu. Žalobca uviedol, že práve s poukazom na obsah plnomocenstva a jeho výklad a s dôrazom na skutočnosť, že advokát uplatnil mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v adhéznom konaní v trestnom konaní a súd odkázal žalobcu na konanie vo veciach občianskoprávných, advokát mal podať a bol povinný podať civilnú žalobu. Obdobne vo vzťahu k názoru odvolacieho súdu v bode 25., druhá až piata veta rozsudku, uviedol, že plnomocenstvo bolo udelené aj na podanie žaloby v civilnom konaní, nakoľko advokát uplatnil v rámci adhézneho konania v trestnom konaní mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom vyslovil otázku „prečo sa súd nezaoberal a neskúmal, prečo advokát uplatnil mimoriadne zvýšenie náhrady v trestnom konaní a neuplatnil v civilnom konaní?“

3.4. Poukazujúc na argumentáciu, že a) plnomocenstvo udelené advokátovi bolo všeobecným plnomocenstvom a b) nepodaním občianskoprávnej žaloby o mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženie spoločenského uplatnenia voči pôvodne žalovaným 1/ a 2/ riadne a včas (do uplynutia premĺčacej doby) došlo u žalobcu k spôsobeniu škody žalovaným advokátom, pretože, ak by bol podal žalobu včas, žalobca by uspel v celom rozsahu, keďže u neho existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženie spoločenského uplatnenia.

3.5. Na základe uvedeného žalobca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 449 ods. 1 CSP zrušil rozsudok odvolacieho súdu a podľa § 450 CSP vrátil vec Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie alebo v zmysle § 449 ods. 3 CSP zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobe žalobcu vyhovie a žalobcovi prizná náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3.6. Žalované 1/-3/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedli, že všetky dôkazy boli prezentované v konaní a v dovolaní je len zhrnuté to, čo bolo podkladom pre rozhodnutie súdov nižších inštancií, nič nové žalobca nepreukázal a ani neprezentuje, preto navrhli dovolanie v celom rozsahu zamietnuť.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v

súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

5. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

6. Dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (ustanovenie § 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ustanovenie § 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (ustanovenie § 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj ustanovenie § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod (sp. zn. 1Cdo/17/2019, sp. zn. 2Cdo/225/2018, sp. zn. 3Cdo/142/2018, sp. zn. 4Cdo/10/2018, sp. zn. 5Cdo/9/2019, sp. zn. 7Cdo/1/2018, sp. zn. 8Cdo/94/2018). V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

7. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP). Dovolací súd v prvom rade uvádza, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Je potrebné však zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne iba tá právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

8. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybili.

9. S prihliadnutím na čl. 3 CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. októbra 2017

sp. zn. 6Cdo/129/2017). Judikatúra ústavného súdu dotvára precedenčnú záväznosť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v tom zmysle, že potvrdzuje ústavnú súladnosť dotknutej interpretácie a aplikácie právnej úpravy realizovanej najvyšším súdom. Podmienkou precedenčnej záväznosti toho-ktorého rozhodnutia nie je absolútna totožnosť so všetkými skutkovými okolnosťami prejednávanej veci. Predpokladom precedenčnej záväznosti je podobnosť týkajúca sa relevantných, ťažiskových okolností prejednávanej veci. Pokiaľ teda ústavný súd vyslovil názor na riešenie tej-ktorej otázky ako jedna z najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 CSP), je potrebné aby dovolací súd k tejto skutočnosti pri rozhodovaní prihliadol.

10. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórному prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

11. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav veci; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo sice aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. Z obsahu dovolania žalobcu dovolací súd vyvodil, že za rozhodujúcu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu považuje dovolateľ v prvom rade otázku právneho posúdenia rozsahu splnomocnenia o poskytnutí právnych služieb a to na základe plnomocenstva zo dňa 19. augusta 2000. Vychádzajúc z obsahu predmetného plnomocenstva žalobca nesúhlasil s právnymi závermi súdov nižších inštancií, že „advokát JUDr. H. A. neporušil svoje povinnosti súvisiace s výkonom advokácie, pretože plnomocenstvo z 19. augusta 2020, ktoré mu udelil, bolo udelené len pre trestné konanie a advokát nebol osobitne splnomocnený na podanie žaloby o náhradu škody titulom mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia“.

13. Dovolateľ v dovolaní tvrdí, že zo strany odvolacieho súdu došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, týkajúcej sa rozsahu udeleného plnomocnenstva splnomocniteľom splnomocnencovi a jeho výkladu, vyjadrenej v ním citovaných rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (bližšie viď bod 3.1.). Následne dovolateľ označil za nesprávne konanie pôvodne žalovaného 3/ v postavení advokáta, spočívajúce v neplnení si jeho povinností vyplývajúcich mu z plnomocenstva (v nepodaní žaloby na náhradu škody).

13.1. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2015 sp. zn. 2MCdo/8/2014 „Plnomocenstvo je jednostranný právny úkon splnomocniteľa, ktorým prehlasuje voči tretej osobe, resp. tretím osobám (tzv. vonkajší vzťah), že splnomocnil inú osobu ako oprávnenú, t. j. za splnomocnenca, aby ho v rozsahu uvedenom v tejto plnej moci zastupoval (akékoľvek obmedzenia, resp. usmernenia alebo výhrady nezahrnuté v plnej moci, nie sú voči tretím osobám právne relevantné - bližšie § 32 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Plnomocenstvo zároveň osvedčuje, resp. deklaruje navonok, že medzi splnomocniteľom a splnomocnencom existuje vnútorný právny vzťah založený dohodou o zastúpení (možno tiež hovoriť o dôkaze vnútorného právneho vzťahu). Na vymedzenie rozsahu oprávnenia splnomocnenca konat' za splnomocniteľa je rozhodujúci obsah plnej moci. Ak má byť rozsah splnomocnencovho oprávnenia konat' za splnomocniteľa nejakým spôsobom obmedzený, musí byť toto obmedzenie výslovne vyjadrené v plnej moci (vyžaduje to princíp ochrany právnej istoty tretích osôb). Akékoľvek vnútorné obmedzenia nemajú voči tretím osobám žiadne právne účinky. Ak plnomocenstvo žiadne obmedzenia nevykazuje, ide o plnú moc neobmedzenú (všeobecnú, generálnu), t. j. splnomocnenec koná voľne podľa svojho vedomia a svedomia. V takom prípade splnomocniteľa postihujú všetky prípadné riziká, ktoré z prekročení pokynov daných zástupcovi vyplývajú. Obsah plnej moci ako právneho úkonu, ktorý musí spĺňať všetky jeho náležitosti je potrebné vykladať podľa zásad stanovených pre interpretáciu právnych úkonov § 35 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka. Plnomocenstvo

teda môže byť všeobecné (neobmedzené, generálne), t. j. také, ktoré oprávňuje na všetky právne úkony (okrem tých, ktoré si vyžadujú osobitné plnomocenstvo - pôrov. napr. § 463 ods. 2 Občianskeho zákonníka), alebo špeciálne (konkrétne, obmedzené), ktoré oprávňuje len k jednotlivému, resp. k niekoľkým právnym úkonom alebo k opakujúcim sa právnym úkonom určitého druhu (napr. uzatvárať za splnomocniteľa kúpne zmluvy)."

13.2. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2008 sp. zn. 1Obo/37/2008: „...Zastúpenie vzniká na základe zákona alebo rozhodnutia štátneho orgánu (zákonné zastúpenie), alebo na základe dohody o plnomocenstve (§ 23 Občianskeho zákonníka). Podľa § 13 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak je podnikateľ fyzická osoba, koná osobne alebo za neho koná zástupca. Právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca. Podľa § 31 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pri právnom úkone sa možno dať zastúpiť fyzickou alebo právnickou osobou. Splnomocniteľ udelí za týmto účelom plnomocenstvo splnomocnencovi, v ktorom sa musí uviesť rozsah splnomocnencovho oprávnenia. Plná moc môže byť všeobecná (generálna), ktorá oprávňuje splnomocnenca ku všetkým právnym úkonom okrem tých, ktoré vyžadujú zvláštnu plnú moc alebo zvláštnu (špeciálnu), ktorá je obmedzená len na určitý právny úkon. Okrem prípadov, keď zákon výslovne vyžaduje špeciálnu plnú moc k určitému právnemu úkonu, je vecou splnomocniteľa, či ku každému právnemu úkonu, ktorý má byť vykonaný v jeho zastúpení, vystaví splnomocnencovi zvláštnu plnú moc, alebo či mu udelí tzv. všeobecnú plnú moc. V každom prípade musí byť z plnej moci zrejímý rozsah oprávnenia splnomocnenca. Rozhodujúci je preto obsah plnej moci...".

13.3. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uznesenie z 10. novembra 2008 sp. zn. 3MCdo/4/2007 „Pre správne zodpovedanie otázky rozsahu oprávnení nie je rozhodujúce formálne hľadisko (ako je označená listina, z ktorej sa oprávnenia vyvodzujú), ale obsahové hľadisko (aký je obsah listiny, aké práva a s akým obsahom sú v nej uvedené). Obsah „Plnomocenstva na riadenie obchodných záujmov“ účinného od 29. júla 2004, v zmysle ktorého bol V. vymenovaný za „splnomocneného zástupcu spoločnosti“, ktorý má právo „konať za a v mene“ zastupovanej spoločnosti „vo všetkých činnostiach“ svedčí o správnosti záveru generálneho prokurátora, že v danom prípade oprávnená udelila V. generálnu plnú moc. V bode I. tohto plnomocenstva sú síce vymenované prípady, v ktorých je oprávnený za spoločnosť konať, neznamená to ale, že by bol spoločnosť oprávnený zastupovať iba v nich a že by zastupovanie v iných prípadoch (veciach alebo úkonoch) bolo vylúčené. Tento názor potvrdzuje celkom jednoznačne záverečný text tohto bodu, v zmysle ktorého je V. „oprávnený vykonať všetky ostatné činnosti pod podmienkou, že sú v súlade so zákonmi G. a so zákonmi krajiny, v ktorej sa tieto činnosti vykonávajú“. Aj podľa právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tu ide o prípad všeobecnej (generálnej) plnej moci. Oprávnená ako splnomocniteľ ňou udelila zástupcovi písomnú plnú moc na vykonávanie všetkých úkonov a vo všetkých veciach bez toho, aby niektoré veci (veci určitého druhu alebo povahy) alebo niektoré úkony (hmotnoprávne alebo procesnoprávne) boli vylúčené. Vzhľadom na to nie je opodstatnená námietka, že V. „nebol splnomocnený na podanie návrhu na začatie exekúcie alebo že v exekučnom konaní nebol oprávnený zastupovať oprávnenú.“

13.4. Ďalšou v spore nastolenou otázkou zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú klientovi sa zoberalo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2010, sp. zn. 4Cdo/161/2009, v ktorom okrem iného uviedol, že „Tak, ako je jedným z prvoradých úkonov advokáta vo vzťahu ku klientovi prevzatie a príprava zastúpenia, má byť jedným z jeho posledných úkonov v súvislosti s ukončením zastupovania úkon advokáta, v rámci ktorého podá klientovi aktuálnu (záverečnú) informáciu o stave vecí, v ktorej ho zastupoval“.

14. Advokát je povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Ak sú pokyny klienta v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nie je nimi viazaný. O tom klienta vhodným spôsobom poučí. Advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb (§ 18 ods. 1 a 2 zákon č. 586/2003 Z.z.).

15. Zo skutkového stavu zisteného pred súdmi nižších inštancií dovolací súd zistil, že žalobca bol

oslovený pôvodne žalovaným 3/ (JUDr. H. A.) na jeho právne zastupovanie ako poškodeného pri dopravnej nehode zo dňa 19. mája 2000. Žalobca súhlasil a udelil právne zastúpenie pôvodne žalovanému 3/, čo potvrdil aj svojim podpisom. Žalovaný 3/ uvedené plnomocenstvo prijal, čo potvrdil taktiež svojim podpisom. Plnomocenstvo bolo udelené dňa 19. augusta 2000. Na základe zisteného skutkového stavu možno ustáliť, že rozsah udeleného plnomocenstva spočíval v splnomocnení: „advokáta JUDr. H. A., Advokátska kancelária L., aby žalobcu obhajoval, resp. vo všetkých právnych veciach zastupoval, aby vykonával všetky úkony, prijímal doručované písomnosti, podával návrhy a žiadosti, uzavíeral zmiery, uznával uplatnené nároky, vzdával sa nárokov, podával opravné prostriedky a vzdával sa ich, vymáhal nároky, plnenie nárokov prijímal, ich plnenie potvrdzoval, dedičstvo odmietal alebo neodmietal, menoval rozhodcu a uzavíeral rozhodcovské zmluvy, to všetko i vtedy, keď je podľa právnych predpisov potrebné osobitné splnomocnenie. Najmä ho splnomocňujem ako zástupcu poškodeného”.

16. Vychádzajúc z obsahu sporného plnomocenstva podľa dovolacieho súdu súdy nižších inšancií nesprávne posúdili po právnej stránke rozsah oprávnenia uvedený v písomnej plnej moci zo dňa 19. augusta 2000. Pôvodne žalovanému 3/ advokátovi JUDr. H. A. žalobca udelil písomnú plnú moc, ktorá ho oprávňovala okrem iného, aby „...žalobcu obhajoval, resp. vo všetkých právnych veciach zastupoval, aby vykonával všetky úkony.... vymáhal nároky, plnenie nárokov prijímal, ich plnenie potvrdzoval...., to všetko i vtedy, keď je podľa právnych predpisov potrebné osobitné splnomocnenie. Najmä ho splnomocnil ako zástupcu poškodeného”. Ak teda bola písomne udelená splnomocnencovi JUDr. H. A. plná moc k tomu, aby jeho menom zastupoval žalobcu vo všetkých veciach, z ktorých by zároveň určité veci, či právne úkony boli z oprávnenia zastupovať vylúčené, išlo o všeobecnú plnú moc, ktorá bola podľa dovolacieho súdu plne dostačujúca k zastupovaniu žalobcu aj v civilnom konaní, a to v súvislosti so žalobou o náhradu škody, o čom svedčí aj formulácia v závere splnomocnenia „najmä ho splnomocňujem ako zástupcu poškodeného”. Žalobca kontaktoval JUDr. A. ohľadom ďalších právnych úkonov ako poškodeného, čo preukazuje jeho žiadosť zo dňa 29. júla 2008 (č.l. 66 spisu 2C/154/2008). Následne dňa 20. augusta 2008 (č.l. 67 spisu 2C/154/2008) plnomocenstvo zo dňa 19. augusta 2000 odvolal. Zo skutkového stavu zisteného súdmi nižších inšancií je zrejmé, že advokát JUDr. A., nepodal žalobcovi ako svojmu klientovi záverečnú informáciu o stave veci, v ktorej ho zastupoval. Pritom v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 3T/245/01 bol žalobca ako poškodený odkázaný na konanie v občianskoprávných veciach. Rozhodnutie v predmetnej veci nadobudlo právoplatnosť dňa 04. mája 2004. Za daného stavu nepovažoval dovolací súd dôvody (že žalobca nedal advokátovi pokyn na podanie žaloby, že sa o vec nestaral) vedúce k zamietnutiu žaloby prezentované súdmi nižších inšancií (viď bod 63. a 68. rozsudku súdu prvej inšancie) za opodstatnené. Podľa dovolacieho súdu činnosť advokáta nemôže spočívať v jeho pasívnom prístupe ku klientovi, čiže v akomsi očakávaní pokynov od klienta vo veciach, v ktorých ho zastupuje. Klient potrebuje aktívny prístup zo strany advokáta. Zastupujúci advokát musí zvážiť možnosti ďalšieho postupu klienta vo veci, musí byť proaktívny a musí odporučiť klientovi, ako má ďalej v konkrétnej veci postupovať. V preskúmvanej veci takto pôvodne žalovaný 3/ nepostupoval.

17. Na základe vyššie uvedeného možno právne uzatvoriť, že plnomocenstvo udelené žalobcom advokátovi JUDr. H. A. nebolo nijako obmedzené iba na zastupovanie v trestnom konaní. S ohľadom na uvedené skutočnosti dospel dovolací súd k záveru, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za správny.

18. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inšancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inšancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inšancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455

CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.